

Hírlevél 2009/11.

- **ÉVES JELENTÉS 2009: A KÁBITÓSZER-PROBLÉMA EURÓPÁBAN**
- **HALÁLOZÁSI MODUL – ÚJ JELENTÉSI RENDSZER**
- **KORAI JELZŐRENDSZER – A 2009. ÉV FEJLEMÉNYEI – SZAKMAI TALÁLKOZÓ**
- **MEGÚJULT AZ EMCDDA EVALUÁCIÓS ESZKÖZTÁRA**
- **BEVÁLT GYAKORLATOK PORTÁLJA – KEZELÉS**

ÉVES JELENTÉS 2009: A KÁBITÓSZER-PROBLÉMA EURÓPÁBAN

A nemrég megjelent 2009-es Éves Jelentés: A kábítószer-probléma Európában az európai kábítószerhelyzet legfrissebb értékelését mutatja be.

„A Jelentés erőssége nagyrészt az EU tagállamain belül tett erőfeszítésekből ered, amelyeknek köszönhetően sikerült létrehozni egy immár 30 európai országot összefogó kábítószerügyi megfigyelőrendszert. A Jelentésből kitűnik, hogy bár Európában továbbra is magas szintű a kábítószer-fogyasztás, a hagyományos kábítószereket tekintve mégis viszonylag stabil szakaszban járunk. Összességében a fogyasztás legtöbb formája tekintetében nem látható nagyobb növekedés, néhány területen pedig csökkenő tendenciák is mutatkoznak. Az amfetamin- és ecstasy-fogyasztás mutatói például még mindig általános stagnálást vagy csökkenést tükröznek. Az új adatok pedig a kannabiszhasználat folytatódó visszaesését is megerősítették, különösen a fiatalok körében.” – foglalta össze a megállapításokat Wolfgang Götz, az EMCDDA igazgatója.

Éves Jelentés 2009: A kábítószer-probléma Európában

A kábítószer-törvények megsértéséért az Európai Unió különböző részein az elkövetőkre kiszabott ítéleteket egy most megjelent Kiemelt Téma vizsgálja először. Ez a beszámoló a legutóbbi év statisztikáinak elemzésével arra a kérdésre keresi a választ, hogy az elkövető szempontjából mi a legvalószínűbb következménye annak, ha a rendőrség a kábítószer-törvények megsértésének minősülő cselekményen érte, használat vagy személyes célú birtoklás, kínálat vagy kereskedelem formájában.

Kábítószerrel összefüggő bűncselekmények: Az ítélkezési gyakorlat és más következmények

„Európában manapság általánosan elterjedtek a politoxikomán szerhasználati mintázatok, a legtöbb felmerülő probléma a különböző szerek egyidejű használatának tulajdonítható, vagy legalábbis még komplikáltabbá teszi azokat”. A politoxikománia különösen a problémás kábítószer-használók körében fordul elő, fokozott kockázatvállaláshoz és potenciálisan súlyos következményekhez vezet. A kezelést megkezdők több mint fele a kezelés kiváltó okául szolgáló elsődlegesen használt szer mellett még legalább egy problémás kábítószer megnevezett, és a halálos túladagolásokat követően is gyakran több anyag jelenlétét mutatják ki. Ritkán indítanak ugyanakkor kifejezetten e jelenséget célzó programokat, a politoxikománia kezelése összetett feladat marad az ellátásban dolgozó szakemberek számára.

Politoxikománia: szerhasználati mintázatok és válaszok

HALÁLOZÁSI MODUL
OAC – ILLEGÁLIS SZERFOGYASZTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ JELENTÉSI RENDSZER
SZAKMAI TALÁLKOZÓ

2009. november 17-én a Nemzeti Drog Fókuszpont és az Országos Addiktológiai Centrum munkamegbeszélést szervezett az OAC Illegális szerfogyasztáshoz kapcsolódó jelentési rendszer halálozási moduljának bemutatása céljából. A megbeszélésen a halottakkal kapcsolatos vizsgálatok végzésére felhatalmazott, az OSAP adatgyűjtésben jelentésre kötelezett intézetek (ISZKI Orvosszakértői Intézetei és az Egyetemek Igazságügyi Orvostani Intézetei) szakemberei vettek részt.

A 2009-es év adatait az intézetek már az új adatgyűjtési rendszerbe fogják feltölteni. Az új, TDI-hez hasonló, internet-alapú rendszer keretében – a személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló törvény maradéktalan betartása mellett – az elhunytak egyéni azonosítót kapnak, az új adatgyűjtés eredményeként bővebb információ áll rendelkezésre az elhunytakról, a jövőben pedig lehetőség nyílik a kábítószer-fogyasztók halálozási arányának becslésére, és megbízhatóbbá válik az adatgyűjtés.

A megbeszélésen elhangzott előadások honlapunkról letölthetők:

<http://drogfokuszpont.hu/?lang=1&pid=56> ■

KORAI JELZŐRENDSZER
A 2009. ÉV FEJLEMÉNYEI – SZAKMAI TALÁLKOZÓ

A szakmai találkozón bemutatásra kerültek az elmúlt év legfontosabb eseményei, majd kerekasztal-beszélgetés formájában került megvitatásra néhány aktuális téma a találkozón részt vevő szakemberek bevonásával.

A hazai jelzőrendszer legfontosabb eseményei között a VPVI Kábítószer Laboratóriumának elindulását, a BZP listára vételét, a JWH-018 szintetikus kannabinoid azonosítását Spice termékekben, a BSZKI Monitorozó-rendszerének elindulását valamint a 142/2004 Korm. rend. módosítását tárgyalták a szakértők. Részletesebben tárgyalták a Spice jelenséget, mely nem csupán a termék összetevőiben tekinthető újnak. A Spice termékek megjelenése egy új trendet indított a legális alternatívák (legal highs) piacán. Ezen termékeket a valós alkalmazástól eltérő módon (füstölőként, fürdősőként) hirdetik, és részben Interneten keresztül árusítják, mely által jó néhány jogszabály megkerülhető. Szemben sok európai országgal Magyarországon még egyik Spice termékekben azonosított szintetikus kannabinoidot sem vonták általános szabályozás alá. Ezen anyagok nyomon követése és hatóanyagaik azonosítása egyaránt kihívásokat állít a Korai Jelzőrendszer és az érintett hatóságok elé.

A felkért szakértők előadásai kitértek a 2008-as lefoglalások alapján kirajzolódó tendenciákra, az Europol és az EMCDDA közös kiadványsorozatára és a tiltólistára vételt szabályozó új kormányrendeletre. Az új rendelet gyakorlati kivitelezéséhez a KKB tervezi egy külön szakbizottság felállítását, mely első körben a Magyarországon már jelenlévő – azaz laboratóriumi vizsgálatokkal is kimutatott – új pszichoaktív anyagokkal foglalkozna. A szakbizottság kapcsán felmerült a hiteles tájékoztatás kérdése is. Abban egyetértettek a jelenlevők, hogy a szakbizottság munkájának eredményeként előálló „hivatalos” adatok kommunikációjára szükség van, azonban a kommunikáció feladata semmiképp nem sorolható a szakbizottság hatáskörébe. Az új anyagokkal kapcsolatos kommunikációs feladatok, és általában véve egy kommunikációs stratégia megalkotására egyértelmű igény mutatkozott.

Az Europol és az EMCDDA új, közös sorozatának első kiadványa (angol nyelven):

Metamfetamin: az Európai Unió kilátásai a globális környezetben

A találkozón elhangzott előadások és a találkozó emlékeztetője:

<http://drogfokuszpont.hu/?lang=1&pid=54> ■

MEGÚJULT AZ EMCDDA EVALUÁCIÓS ESZKÖZTÁRA

Az EMCDDA az **Evaluációs Eszköztárral (EIB)** kívánja elősegíteni, hogy a programok értékelése során megbízható módszerek kerüljenek alkalmazásra, valamint, hogy megkönnyítse ezen eszközök európai szintű standardizálását. Az Eszköztár valójában egy on-line dokumentumtár, amely prevenciós, ártalomcsökkentő és kezelési programok értékeléséhez egyaránt tartalmaz eszközöket. Az egyes eszközök alkalmazhatóságának leírása mellett a témához kapcsolódó tanulmányok segítik a bemutatott módszerek használatát.

- Egyszerűbb lett a keresés: a kereső oldal egyből a főoldalon található.
- Felhasználóbarátabb lett a keresés: a keresés link-alapúvá vált, vagyis minden beavatkozás típus (kezelés, prevenció, ártalomcsökkentés) alatt megtalálhatóak a keresési lehetőségek, így azok a felhasználó számára könnyen áttekinthetőek.
- Javult a megjelenés: a színek, a különböző betűméretek és a különböző csoportosítások segítik az elsődleges tartalmak kiemelését.

Az oldal új elérhetősége:

<http://www.emcdda.europa.eu/eib>

Kapcsolódó dokumentumok:

[Útmutató a problémás kábítószer-fogyasztás kezelésének értékeléséhez \(magyar nyelven\)](#)

[Kézikönyv drog-prevenciós beavatkozások tervezéséhez és értékeléséhez \(magyar nyelven\)](#)

Evaluation Instruments Bank (EIB)

The Evaluation Instruments Bank (EIB) is an online archive of drug-related interventions. Details regarding copyright are available for each instrument. Instruments are generally classed according to their purpose (treatment, prevention, or harm reduction), though some

Treatment instruments >>

By aspect: Needs and planning | Mediating and risk factors | Process | Outcome | Satisfaction

By target population: Children | Adolescents | Adults | Special groups and settings

Prevention instruments >>

By aspect: Needs and planning | Mediating and risk factors | Process | Outcome

By target population: Children | Adolescents | Adults | Special groups and settings

BEVÁLT GYAKORLATOK PORTÁLJA – KEZELÉS

Az **EMCDDA Bevált gyakorlatok (best practices) oldala** új modullal bővült. A hatásosság bizonyítása (Evidence of efficacy) pont alatt az általános és célzott prevenció mellett ezúttal a gyógyszeres kezelés és a pszichológiai, pszichoszociális beavatkozások hatásosságáról/hatékonyaságáról rendelkezésre álló eredmények is megtekinthetők.

Az új honlap a legújabb szisztematikus irodalmi áttekintések és metaanalízisek alapján összegzi a különböző kezelési típusokról rendelkezésre álló tudományos bizonyítékokat. A gyógyszeres és pszichoszociális kezelésekkal kapcsolatos bizonyítékokat ugyan külön oldalon közlik, ez egy mesterséges szétválasztás, hiszen a valós életben a kezeléseket során általában együtt alkalmazzák ezeket a módszereket.

A kezelés hatékonyságáról bővebben olvashat az alábbi linkek megnyitásával:

A gyógyszeres kezelésekkal kapcsolatos bizonyítékok:

<http://www.emcdda.europa.eu/best-practice/evidence/pharmacological-treatment>

A pszichológiai beavatkozásokkal kapcsolatos bizonyítékok:

<http://www.emcdda.europa.eu/best-practice/evidence/psychological-treatment>

A **gyógyszeres kezelésekkel kapcsolatos bizonyítékok** szertípusonként kerülnek bemutatásra. Néhány példa a vizsgált kezelésekre és szerekre:

Heroin	Fenntartó/helyettesítő kezelés	Metadon, Buprenorphine, Codein, Lassú hatású morfin, Heroin felírás
	Elvonás/detoxifikáció Visszaesés megelőzés	Metadon, Buprenorphine, Adrenerg agonisták, Naltrexone
Kokain		Antikonvulzáns gyógyszerek
		Karbamazepin
		Antidepresszánsok
		Antipszichotikumok Dopamin agonisták
Amfetamin	Amfetamin elvonás	
	Amfetamin függőség	
Kannabisz	Kannabisz elvonás	
	Kannabisz függőség	

A **pszichológiai beavatkozásokkal kapcsolatos bizonyítékok** bemutatása során három kategóriát különítenek el, azokon belül mutatják be az egyes beavatkozás típusok hatékonyságával kapcsolatos eredményeket:

Kizárólag pszichológiai beavatkozások a szerhasználat kezelésére
Stimuláns használat Kannabisz használat Opiát és stimuláns használat Kognitív viselkedési terápia (CBT) Közösségi megerősítő megközelítés (CRA) Bonrendszeren alapuló kezdeményezések (CM) 12 lépéses és más önsegítés Terápiás közösségek
Pszichológiai beavatkozások opiát agonista fenntartó kezelés mellett
Ösztönzésen alapuló kontingencia menedzsment Családi és páros beavatkozások Rövid távú pszichodinamikus terápia Kognitív viselkedési terápia (CBT)
Rövid beavatkozások
Tanácsadás Motivációs interjú

A fentiekén kívül az oldal célcsoportok (várandós nők, kábítószer-fogyasztó bűnelkövetők, intravénás kábítószer-fogyasztók), színterek (bentlakásos kezelés, járóbeteg ellátás, börtön), speciális beavatkozások (rövid intervenciók, akupunktúra, eset menedzsment, önsegítés, visszaesés megelőzés), speciális körülmények (amfetamin pszichózis) és egészség gazdaságtani (különböző kezelési formák költséghatékonysága) bontásban is ajánl irodalmi forrásokat.

Kezelési hatékonyságot értékelő olasz, ír és angol vizsgálatok beszámolóihoz is található linkek az oldalon. ■